

Příspěvek z Velkopavlovického zpravodaje 1/2021

Literát JOSEF BLAŽEK – PAVLOVICKÝ by letos v lednu oslavil 150 let.

Seznamte se s nejvýznamnějším rodákem našeho města

Dne 30. ledna 2021 uplyne dlouhých 150 od okamžiku, kdy se ve Velkých Pavlovicích narodil jako první syn Václava a Marie Blažkových chlapec jménem **Josef Blažek** – budoucí významný spisovatel – moravský lidový povídkář, romanopisec, překladatel a kněz. Nejčastěji tvořil pod jménem rozšířeným o přízvisko „**Pavlovický**“ poukazující na lásku a vřelý vztah ke svému rodišti. Používal také pseudonym „Giuseppe“ nebo přezdívku „Čepáček“.

Že tohoto muže neznáte? Nebo jen matně pátráte v paměti, že jste snad o něm už někdy slyšeli nebo četli a nemůžete rozvzpomenout? Nabízím Vám tedy jedinečnou možnost se s tímto obdivuhodným mužem seznámit.

Hned v úvodu tohoto příspěvku bych chtěla za nesmírně cenné informace, studijní materiál, fotografie, osobní konzultaci, ale především za ochotu a drahocenný čas, poděkovat panu **Jiřímu Čalkovskému**, kronikáři obce Podolí u Brna a také panu **Ing. Vítězslavu Eliášovi**, starostovi výše zmíněné obce, který mě na pana Čalkovského odkázal. Děkuji Vám oběma, upřímně a srdečně!

A teď, ponořme se do dávné historie...

Pan **Josef Blažek - Pavlovický** se narodil dne 30. ledna 1871 ve Velkých Pavlovicích v domě č. p. 172, Hlavní 42. Byl prvním synem manželů Václava a Marie Blažkových. Zde prožil své krásné a inspirativní dětství a navštěvoval zde také obecnou školu.

Po jejím ukončení, ve věku 12 let, začal od roku 1883 studovat na českém gymnáziu v Brně, studia ukončil v roce 1891. Zde také po maturitě vstoupil do kněžského semináře, aby tak splnil svého otce, daný za uzdravení z těžké nemoci. Brněnským biskupem Františkem Saleským Bauerem byl 28. července 1895 vysvěcen na kněze.

Po vysvěcení nastoupil jako zámecký kaplan ve Žďáru nad Sázavou, odkud koncem roku 1898 přešel do Třebíče. V letech 1900 až 1901 vykonával duchovenskou službu v Horním Újezdě, od roku 1901 do března 1911 ve Šlapanicích. Odtud přešel do Podolí u Brna jako správce fary, později jako kooperátor expositus.

Za dobu svého kněžského působení obdržel tři církevní vyznamenání, pochvalné uznání (1908), synodálky (1914) a titul konzistorního rady (1929).

Josefa Blažka po celý život provázely tři záliby – velmi rád cestoval (díky své návštěvě „Věčného města“ Říma se začal učit svou milovanou italštinu, dále navštívil Turecko, Francii, Velkou Británii, Palestinu, Belgii, Holandsko, Polsko a země Balkánu), byl vášnivým čtenářem a pilným spisovatelem. Svoje literární nadání uplatňoval při psaní románů, povídek a článků. Věnoval se i žurnalistice, aktivně přispíval do časopisů Obrana, Budoucnost, Selské hlasy a Den.

Díky cestovatelské vášni a zkušenostem v cizích zemích získal J. B. Pavlovický neobyčejný rozhled. Ke svým cestám se často vracel v hodinách náboženství a při kázáních. Děti ve škole, ale i dospělí, se tak měli jedinečnou příležitost dovědět o místech, kam se nikdy neměli možnost podívat a o některých z nich neměli ani povědomost, že vůbec existují.

Většina literárních děl spisovatele J. B. Pavlovského je poznamenána poctivostí a nenáročností, která panovala za jeho mladých let ve Velkých Pavlovicích. Byl rozeným vypravěčem, jeho sloh byl živý, lehký a plastický, zrovna tak jako postavy jeho knih. Do svých příběhů dokázal umně skrýt poučné a výchovné myšlenky, jež měly působit na

osobnostní rozvoj čtenáře. Dařily se mu zvláště obrázky z lidového života se zachycením svérázných venkovských povah, z nichž vyplývá Pavlovického láska k prostým lidem. Stejně tak dokázal vykreslit přírodu. Jeho čtenářské publikum se neustále rozšiřovalo. Kromě námětů zasílaných čtenáři se inspiroval vzpomínkami z dětství prožitém ve Velkých Pavlovicích a lidmi, které denně potkával. Některé povídky (Kópili si moche, Živé sen...) psal dokonce v nářečí, ačkoli se mezi svými spoluobčany snažil propagovat spisovný jazyk. Jeho literární odkaz je obdivuhodně početný.

Jedním z úkolů každého kněze je proniknout mezi místní věřící a pokud možno i nevěřící, žít s nimi jejich každodenní život a stát se tak přirozenou autoritou. To se J. B. Pavlovickému podařilo splnit beze zbytku. Stal se členem mnoha místních sdružení a se všemi se snažil spolupracovat. S myslivci chodil na čekanou i na hon, vstoupil do Spolku dobrovolných hasičů a dobře vycházel i s členy Sokola. Věnoval se pracím zahrádkářským i včelařským. Byl zván na všechny svatby a slavnosti, aby přítomné pobavil svým humorem. Zároveň dokázal naslouchat a pro každého měl vždy dobré slovo. Podolští se o něm bavili jako o „lidumilovi“, stal se váženým občanem pro věřící i nevěřící. Obyvatelé Velkých Pavlovic na svého rodáka často vzpomínali a v Podolí jej rádi navštěvovali. Perličkou je, že se J. B. Pavlovický dokonce zasloužil i o rozvoj obce na poli dopravy. Zasadil se totiž o založení autobusového spojení do této malé vesničky.

Páter Josef Blažek používal ve svém životě několik pseudonymů. Jak bylo již zmíněno, zahořel celoživotní vášní pro Itálii. Tato láska jej podnítila k osvojení si italského jazyka na profesionální úrovni. Díky pilnému studiu se postupem času stal uznávaným překladatelem. Jako vyjádření pozitivního vztahu ke svému milovanému jazyku přijal pseudonym „P. Giuseppe“ (páter Josef). Druhý pseudonym „Pavlovický“ převzal po svém rodišti, na které nikdy nezapomněl a měl ho spolu s nekonečným množstvím překrásných vzpomínek hluboce uložen v srdci. Mnozí laikové i kněží ho nazývali „Čepáček“, podle románového hrdiny z jeho trilogie Páteční dítě.

Za svého působení ve Šlapanicích podnítil v roce 1907 zrod souboru Sdružení venkovské omladiny, který potom vedl. Tento dramatický soubor se věnoval sborovému zpěvu, divadlu a osvětové činnosti mezi svými vrstevníky. Jako zázemí pro své aktivity si Omladina vybrala Radnici, obecní hostinec ve Šlapanicích. Možná právě toto období ho inspirovalo k tomu, aby později napsal pět divadelních her.

I jako spisovatel byl velmi plodný. Je autorem 29 románů a povídkových sbírek, z nichž některé vyšly i v několika vydáních. Snad jen jako zajímavost a pro představu o rozsahu jeho literární činnosti poznamenáváme, že toto dílo bylo, bez dalších opakovaných vydání, vytištěno na 8.179 knižních stranách. Svým literárním dílem se J. B. Pavlovický zapsal do širšího kulturního společenství.

Soupis titulů autora Josefa Blažka Pavlovického je následující:

Povídkové sbírky

- Hlavní hříchy v kukátku, 1910
- Potulky životem, 1910
- Jarní stíny a jiné povídky, 1911
- Páté přes deváté: hrst povídek, 1911
- Z potulek vlastí i cizinou, 1912
- Cizí koření, 1913
- Povídky, 1918
- Mouchy a mušky, 1919
- Hříbky, šípky a různé klípky, 1927
- Svatební Benátky s bengálem, 2008

Romány

- Páteční dítě, 1. a 2. díl, 1913
- Páteční dítě, 1. a 2. díl, 1923
- Páteční dítě, Čepáček na ševcovině, 3. díl, 1921
- Páteční dítě, 1. a 2. díl, 1923
- Čepáček v Londýně, 1923
- Čepáček v Paříži, 1926
- Čepáček Robinsonem, 1931
- Páteční dítě (Pod otcovskou komendou), 1931
- Čepáček pantátou hajným, 1. a 2. díl, 1935
- Peníze a láska, 1. a 2. díl, rukopis

Sociální romány

- Otčenáš: Povídka, 1922 nebo 1923
- Satanáš: Román, 1922
- Ošklivá Pepinka, 1923
- Primabalerina, 1923
- Slepá ze Slavic, 1. a 2. díl, 1923
- U Kunických: Nudná historie půllánu v Couralově, 1926

Humorné knihy

- Z notýsku Pepička Darebného, 1923
- Z notýsku Pepíka Darebného, 1923
- Nezvedenci, 1. a 2. řada, 1923 – 1926
- Babička Mirka, 1939 – 1942

Divadelní hry

- Pýcha předchází pád: Obrázky ze života ve 3 jednáních, 1923
- Macíček na kastrole: žert o jednom jednání, 1925
- Matčino utrpení: drama o třech jednáních: ženské úlohy, 1925
- Perníková chaloupka: Pohádka o 4 jednáních, 1925
- Americká nadílka sv. Mikuláše, 1928

Velmi významný byl vliv J. B. Pavlovického v obci Podolí u Brna, kde se zasloužil o kultivování hovorového jazyka. V této obci, nacházející v okrese Brno – Venkov, na východ od Brna a na sever od Šlapanic, se stal prvním duchovním správcem podolské farnosti a na tomto místě pak strávil takřka třicet let. Na tehdy nově postavenou faru v Podolí nastoupil 1. března 1911 a působil zde až do své smrti v roce 1940. Pochován byl na podolském hřbitově ve věku nedožitých 70 let. Přesné datum úmrtí je 30. listopadu 1940. Udržovaný hrob je možné poctit svou návštěvou dodnes.

Při spolku Orel založil knihovnu, která spolu s knihovnami dalších spolků působících v obci významně posílila přijímání spisovného jazyka na úkor dosavadního horáckého nářečí.

S působením faráře Josefa Blažka se setkali občané i ve věcech veskrze světských. Dne 27. června 1915 byl na schůzi obecního výboru zvolen jedním ze zastupitelů a to do funkce sekretáře předsedajícímu Romualdu Drlíkovi. Nahradil tak řídícího učitele Aloise Vašíčka, který byl v té době povolán do armády. Na tomto místě se osvědčil a zůstal tak členem zastupitelstva i po jeho návratu.

Po smrti faráře Josefa Blažka vyšlo v denním tisku několik nekrologů. V jednom z nich bylo těmito slovy zachyceno i poslední rozloučení: „... Podolí u Brna nebylo dosud svědkem návštěvy tolika kněží a věřících, jako v den pohřbu důstojného pana Josefa Blažka. Po slavném pontifikálním rekviem odebral se průvod na hřbitov, kde duchovního pastýře očekával bíle vyzdobený hrob. Za křížkem šla dlouhá řada školních dítek, pak členové

katolických spolků a místní občané, četa hasičů, dechová hudba, kostelní sbor, přes 60 kněží a bohoslovců. Rakev, na níž byl připevněn kalich s patenou, nesli nejstarší a nejmávanější občané podolští za čestné stráže hasičů. Za ní kráčeli příbuzní a nepřehledná řada smutečních hostí. Po obřadech rozloučil se velmi tklivými slovy spolužák zesnulého, důstojný pan profesor Matěj Chládek, který zhodnotil jeho literární činnost, zdůraznil, co ztrácí jeho odchodem církev a vlast. Slova: ‚Josítku Čepáčku, na shledanou na věčnosti‘ zanikla v pláči přítomných.“

Odhalení pamětní desky za přítomnosti velkopavlovických občanů

Josef Blažek působil a tvořil mezi podolskými spoluobčany téměř tři desetiletí. Za tuto dobu si získal pověst dobromyslného a spravedlivého muže a moudrého pastýře svého lidu. Vyprávění o skutečích, činech a životě pana faráře Blažka se dodnes předává u podolských z pokolení na pokolení. Díky svému dobrému srdci tak ve vzpomínkách nikdy nezemřel.

Lidé si tohoto dobrého člověka uchovali v sobě a jako hold jeho osobnosti si dne 31. ledna 1971 slavnostně připomněli 100. výročí jeho narození. V Podolí u Brna byla při této příležitosti odhalena pamětní deska. Slavnostního obřadu se dokonce zúčastnila i krojovaná skupina a občané z rodných Velkých Pavlovic. Pamětní desku si můžete prohlédnout dodnes. Je umístěna vlevo při vstupu do místního kostela sv. Jana Nepomuckého.

Začtěte se do knihy velkopavlovického literáta...

Máte-li po přečtení tohoto příspěvku chuť zalistovat dílem pana Josefa Blažka – Pavlovického, navštivte velkopavlovickou knihovnu. Vypůjčit si tam můžete knížku s názvem **SVATEBNÍ BENÁTKY S BENGÁLEM**, kterou roku 2008 vydalo nakladatelství Carpe diem z Brumovic.

Jedná se o obrázky z lidového života, podané někdy i v nářečí, se zachycením svérázných venkovských figurek. V tomto jako by byl J. B. Pavlovický dávným předchůdcem Zdeňka Galušky. Humor autora byl laskavý, jadrný, proniknutý láskou k prostým lidem, které se snažil vést k lidským vztahům.

Výbor z jeho nejlepších drobných obrázků doprovází ilustrace Přemka Horáčka z Velkých Pavlovic.

Karolína Bártová

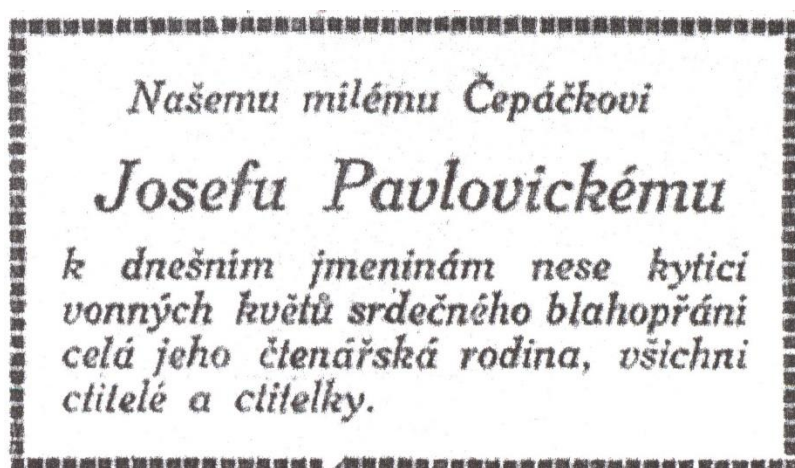
Pan Josef Blažek Pavlovický – slavný spisovatel, překladatel, autor divadelních her, kněz a především, jak ho označovali lidé, kteří ho znali „lidumil“.

Společná fotografie dětí z prvního svého přijímání s páterem Blažkem v Podolí u Brna.

V podolském kostele sv. Jana Nepomuckého je dodnes k vidění pamětní deska i s reliéfem věnovaná oblíbenému páteru Blažkovi. Odhalena byla v roce 1971 při příležitosti 100. výročí narození.

Jednoznačným dokladem o tom, že měli občané Podolí pana faráře Blažka skutečně rádi, je tato kartička s blahopřáním ke svátku.